



kažuni, kvarnerske komarde i mošune (skloništa za pastire i štale), dalmatinske bunje, korčulanski vrtuljci ...

Samo neke od suhozidnih građevina dio su zaštićenih krajolika, ali većina se suhozida nalazi izvan zaštićenih zona. Stoga je očuvanje najvećeg dijela te vrijedne kulturno-povijesne baštine prepušteno svijesti pojedinca. Ali, nažalost, sve je manje onih koji cijene tu stoljetnu građevinsku ostavštinu. A ona je živi spomenik čovjeku i kršu, spomenik kojeg treba njegovati, čuvati i

prezentirati, spomenik iz kojeg treba učiti, jer suhozid nije samo nešto staro, lijepo i skladno uklopljeno u prostoru. Suhozid je opomena i poruka, putokaz kako valja gledati i doživljavati prostor, kako valja živjeti u skladu s prirodom i od prirode, poštujući krajobraz. Suhozid je napose poruka onima koji su, imuni od morala i svake odgovornosti, zaslijepljeni brzom zaradom, spremni tu ljepotu očuvanog i prirodnog zamijeniti, ili dodatno „ukrasiti“, betonskom estetikom ružnoće. ■



Vana Gović

Postav
Etnografske zbirke
Muzeja u Lipi.

ETNOGRAFSKA BAŠTINA KRASA

Otvoren stalni postav u Memorijalnom centru u Lipi

Krajem svibnja 2016. godine Memorijalni centar Lipa pamti otvorio je novi stalni postav posvećen etnografskoj baštini Krasa. Etnografska zbirka organizirana je još tijekom 1969. godine, u okviru starog Spomen muzeja, na način da su predmeti prikupljeni na hrvatskoj i slovenskoj strani ovog pograničnog kraja. Prikupljeni predmeti ukazivali su na neospornu podudarnost materijalne i nematerijalne baštine šireg prostora. Uže gledano, riječ je o mikroregiji Liburnijskog krasa (Lipa, Rupa, Šapjane, Pasjak i Brce). Šire gledano, spomenutim mjestima moramo pridružiti područje od Rukavca preko Zvoneča do Muna i Žejana na jugozapadu, zatim Lisac i Škalnicu do Klane na istoku te slovenske lokalitete od Sušaka i Novokračina, preko Jelšana i Pod-

grada pa sve do Pivke na sjeveru. Time smo obuhvatili Čičariju, Kastavštinu i slovenske Brkine; obuhvatili smo dio Istre, Hrvatskog primorja i slovenske pokrajine Notranjske; povezali smo dinarsku, jadransku i alpsku kulturnu zonu.

Živjeti u središtu navedenog prostora zapravo znači živjeti uz granicu (geografsku, kulturološku, a danas i državnu) te prihvaćati različite utjecaje kao neodvojive dijelove vlastita identiteta. Stanovnici ovih krajeva za sebe kažu: „Nismo Čiči ni Brkini, mi smo jušto na kunfini“. Ta uzrečica iskorištena je za naziv novootvorenog etnografskog postava koji predstavlja tradicijske načine gospodarstva (poljoprivrede, iskorištavanja šuma, stočarstva) i trgovine na ovim prostorima, tradicijske vještine i zanate, običaje godiš-